BİR RÜYA İÇİN AĞIT:
GENÇ KİMLİĞİ VE MADDE BAĞIMLILIĞI

Suat KOLUKIRIK*
Yeşim ÇİL*

Abstract: Youth is a stage at which identity begins to take shape and the young person runinates on "knowing himself/herself" and identifying who he/she is. In this period, relationships with the family and the social environment play a significant role. Especially the nature and form of these relationships and the aimed objectives contribute to the formation of the identity of the young individual. In this process, addiction may be influential on the identity of the young as a consequence of "loss of value" or "despair". This study will introduce the sociological analysis of the youth and youth identity in the presence of drug addiction. The content analysis of the movie Requiem for a Dream will constitute the data source of the study. Through selected frames from the movie, the relationship between the young and drug addiction will be discussed in the context of "the abuser and the abused".
Key words: Drug Addiction, Youth Identity, Loss of Value, Alienation, Corrupted Communication, Expectation.

Giriş

Bağımlılık, bireyle nesnesi arasında kurulan ve bir süre sonra bireyin özerkliğini ve özgürlüğünü ortadan kaldıran süreç olarak tanımlanabilir. Diğer bir ifadeyle bağımlılık ya da madde kullanımı, bireyin kendisini köleleştirdiği ve tek tipleştiği durum olarak da düşünülebilir. Bağımlılık durumunda bir maddenin yaşamı ve sağlığı olumsuz etkilemesine karşın kullanımının devamı ve madde alma isteğinin durdurulamaması söz konusudur (Dolan, 2008:676). Bağımlılığın terk edilmesi durumunda bile, bazı anlarda geçmişi arzulama hali yaşanabilmektedir. Bağımlılık her yaşta karşılaşılabilecek bir olgu olmasına rağmen, yoğun olarak gençlik sürecinde karşılaşılan bir özellik taşımaktadır (Köknel, 1998:14). Zira gençlik dönemi psikososyal kimliğin kazanıldığı önemli bir yaş aralığıdır. Yaşanılan sosyal çevre karşısındaki her türlü yeni uyum süreci, farklı kargaşa ortamlarının doğmasına yol açabilir. Kimlik karmaşası yaşayan genç ailesinin ve toplumun onaylamadığı rolleri sergileyebilir (Kasatura, 1998:43). Genç açısından yeni süreçteki belirsizlik hali, kararlı olamama ve bir kez deneme girişimi bağımlılığın da başlangıcını oluşturabilmektedir.

Bağımlılık sürecinde genç bazı durumlarda içine kapanabilmekte ve yüzeysel ilişkiler kurarak insanlardan kaçabilmektedir. Dikkat toplayamama, çalışma yeteneğini yitirme ve hedeflerden uzaklaşma bunlardan birkaçıdır. Genç açısından yakın insan ilişkilerinden kaçınma ve benliklerini yitiriyormuş duygusuna kapılma önemli belirtiler olarak sıralanabilir. Benzer biçimde, kimlik karmaşası yaşayan gençler arkadaşlarının istekleri doğrultusunda hareket etmeye başlayabilirler. Bu görünümlerle birlikte yabancılaşma sürecinden korunmada, belirli bir gruba aidiyet, toplumsal değerlerle tanışma, bireyin ihtiyaç duyduğu ihtiyaçlarını karşılama

* Yrd.Doç.Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyoloji Bölümü.
* Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyoloji Bölümü.

belirleyici olabilmektedir. Bu noktada sosyal çevrenin taşımış olduğu özellikler ve bireyi kuşatabilme olanakları bağımlılık sürecinin gerçekleşip gerçekleşmemesinde etkileyicidir.

Genel anlamda değerlendirildiğinde bağımlılık ve bağımlılıkla bağlantılı sorunların psikoloji ve tıp bilimi tarafından ele alındığı görülmektedir. Bu yaklaşım kabul edilebilir olmakla birlikte sosyolojinin bağımlılık ve bağımlılığı oluşturan koşullar ve çözümü konusundaki yaklaşımı da dikkate alınması gereken bir noktadır. Nitekim bu çalışmada yer alan verilerin ilk hali sözlü sunum olarak Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından 26-29 Şubat 2008 tarihinde İstanbul Taksim The Marmara Otel'de düzenlenen I.Uluslararası Bağımlılık ve Önlenmesi Konferansında aynı isim altında sunulmuş ve sorunun çözümüne katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Birey, Kitle Kültürü ve Toplum

Bağımlılık olgusu gelişen teknolojik değişikliliklikler karşısında yaşamın her alanını kapsar hale gelmiş bulunmaktadır. Alkol, uyuşturucu, sigara ve tıbbi ilaçların bağımlılık olarak tanımlandığı bir durumdan; iş, alışveriş, aşırı yeme ve teknoloji gibi insan bilincini etkileyen düzeye gelinmiştir. Bu noktada bağımlılığın bireysel ve toplumsal boyutunun farklı görünümleriyle irdelenmesi zorunluluk olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte temel sorunsal; insanın, kendini niçin uyuşturmak istediği, insanları bağımlı kılanın ne olduğu veya uyuşmak bireysel mi yoksa toplumsal mıdır? sorularına verilebilecek cevaplardadır. Kuşkusuz bu sorulara verilebilecek yanıtların ortak noktası insan eylemlerinin bireysel olduğu kadar toplumsal yönüdür. Zira insan sosyal bir varlık olarak yaşadığı çevreden etkilenebilmekte, kurmuş olduğu ilişkiler çerçevesinde de yaşam biçiminin sınırlarını çizmektedir. Bu karşılıklılık ilişkisi içerisinde bazı durumlarda birey edilgen konumda yer alabilmektedir.

Özgürlük ve anlam kaybı sorunu olarak şekillenen kitle toplumu yapılanmalarında bireyin edilgen konumu daha belirgin biçimde resmedilmektedir. Bireyler güdülenmeye ve manipüle edilmeye öylesine alışmışlardır ki, bu koşullar ortadan kalktığında, bir tür kimlik bunalımı yaşanmakta, kendilerini gerçekleştirememekte, mevcut benliklerini yitirmekte ve ne yapacaklarını bilemez bir hale gelmektedirler. Zira genel hatlarıyla kitle toplumu, kitle iletişim araçlarının bireyleri manipüle ettiği, gönderilen mesajların tüketildiği toplum modelidir. Diğer bir ifadeyle özgür toplum kılıfına bürünmüş, bağımlı bir toplumdur. Bu modelde, düşünce ve eğilimlerin karşılıklı dinlenebilmesine rağmen, kendini ifade edebilenlerin sayısı oldukça azdır. Farklı bir tanımla kitle toplumu, güdülenmiş bir toplumdur (Mills, 2000:67).

Kitle toplumunda bireyler çoğunlukla birbirinin benzeri, farklılaşmamış ve birbirinin kopyası olup hiçbir bireysel özellik göstermez durumdadırlar (Swingewood, 1996:17). İş hayatı rutinleştirici ve yabancılaştırıcıdır. Her ne kadar kitleler ideolojik fanatizme eğilimli olsalar da toplumsal değerler etkisini kaybetmiş ve önemli ahlaki değerler yetersizleşmiştir. Bireyler arası ilişkiler zayıf ve talidir, akrabalık bağları ise önemini yitirmiştir. Kitleler siyasal açıdan coşkusuzdur ve bürokrasiler tarafından çekip çevrilmeye elverişlidir. Kültür, sanat, edebiyat, felsefe, bilim kitle kültürü haline gelmiş, genelleştirilmiş ve sıradanlaştırılmıştır. Kitle toplumu kapitalizmin bir ürünü olup, sanayileşme, kentleşme ve modernleşme süreçleriyle kendisini hissettirmiştir. Tüm bu süreçler sonuç itibariyle, seçici beğenileri olmayan prototip bireyleri ve doğal olarak tek tip bir düşünceyi ortaya çıkarmıştır (Marcuse, 1996:128). Kitle toplumunda, yüksek kültürle aşağı kültür arasındaki sınır çizgisi yok olmuş veya daha doğru bir deyişle, yüksek kültürün yerine hem yüksek kültürü ve hem de geleneksel toplumların halk kültürünü yok eden ve sıradanlığı, uyumluluğu, edilgenliği ve kaçışı teşvik eden bir kitle kültürü gelişmiştir. Öte taraftan kitle toplumu, popüler kültürün çok ciddi bir parçasıdır. Zira popüler kültürün dayattığı tek kültürlülük ideali, kitle toplumlarının çok rahat bir şekilde içine oturtulabileceği bir süreçtir. Ayrıca yine popüler kültürün bir parçası olan tüketmeye

programlanmış insanlar, kitle toplumlarının ürünleridir. Teknoloji -araçsal akıl- uyuşmuş toplumu ve bireyi üreten bir etken olarak yer alabilmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmanın veri kaynağını 2000 yılında çevrilmiş bir Darren Aronofsky filmi olan Requiem For A Dream -Bir Rüya İçin Ağıt- adlı yapıt oluşturmaktadır. Film gerçekte Amerika'da uyuşturucuyla mücadelede ders olarak okutulmuş fakat tasnif dışı olmaktan da kurtulamamıştır. Film dört bağımlı insan, iki bağımlılık biçimi üzerine inşa edilmiştir. Ana karakterler olarak film, Sara Goldfarb (Ellen Burstyn), Harry Goldfarb (Jared Leto), Marion Silver (Jennifer Connelly) ve Tyrone C. Love (Marlon Wayans) dörtgeninde geçmektedir. Çalışmanın yöntemi olarak filmde bağımlılık ilişkisinin yer aldığı kareler, söylemler, ifadeler ve konuşmalar belirlenerek, içerik analizi yöntemiyle (Bilgin: 2006:5) irdelenmeye çalışılmıştır. Bağımlılığa yol açan sosyal etkenler sosyal ortam, uyarıcı ve aktörler (Tablo 1) bağlamında irdelenmiştir.

Tablo 1: Modernizm, Bağımlılık ve Özgürlük Sorunsalı

Genel çerçevede film üzerinden; yaşam dünyasının kolonileştirilmesi, modernizm irrasyonelliği, çarpık iletişim, göstergeler dünyası, anlam kaybı, özgürlük kaybı, köleleştirme, tek tipleştirme ve değer yitimi sorunu üzerine analizler yapılmaya çalışılmıştır (Dijk, 2003:54). Çalışmada içerik analizinin tercih edilme nedeni, nicel ve nitel göstergelerden hareketle, mesajdan elde edilen psikolojik, sosyolojik, tarihsel, ekonomik ve benzer türden bilgilerin ötesinde birtakım sonuçlara ulaşmayı amaçlamış olmaktır (Bilgin, 2000:12). Bunun dışında içerik analizi söz konusu mesajlara ait durumların yapısal çözümlemesini, betimsel olmanın dışına çıkarabilmektedir. Dahası, bilginin iletilme biçimi, okunabilirlilik düzeyi (çizelge, grafik), ikonografi (resim, yazı ilişkileri, resim türleri) ve hedef kitlesi hakkında bilgi sunabilmektedir (Bilgin, 2000:84). Bu biçimiyle içerik analizinde; kodlama, kategorilendirme ve çıkarsama gibi aşamalarla mekanik bir değerlendirme sürecinden kaçınılmak hedeflenmiştir. Son aşamada belirlenmiş kategoriler altında analizler yapılmıştır.

Bir Rüya İçin Ağıt

Etkileyici olmaktan çok sarsıcı film olarak tanımlayabileceğimiz "Bir Rüya İçin Ağıt", mesaj yüklü bir film özelliği taşımaktadır. Filmde; insan, eşya, bağımlılık ve özgürlük ilişkisi son derece çarpıcı karelerle yer almaktadır. Film temelde iki farklı bağımlılık örneğini; teknoloji ve uyuşturucu bağımlılığını resmetmektedir. Zayıflaması için doktorunun verdiği LSD* kökenli ilaçları kullanmadan önce, televizyon tarafından uyuşturulan bir anne motifi olarak karşımıza çıkan Sara, televizyon sebebiyle öylesine kendi dünyasına çekilmiştir ki, oğlunun bir uyuşturucu bağımlısı, dahası satıcısı olduğunun farkında bile değildir. Her şeyin

* Güçlü halüsünasyon etkisi olan D-Liserjik Asid Dietilamid maddesinin kısaltılmışı.

eşi/kocası henüz hayatta ve oğlu kolejdeyken olduğu gibi, "çok güzel" olduğunu sanmakta, eşinin ölümünü takiben kapandığı televizyon dünyasıyla birlikte gerçek bir kopuşu yaşamaktadır. Onun kötü şeylere yaklaşma düsturu şudur: *"Bu gerçek değil. Gerçek olsa bile sorun olmaz. Her şey düzelecek, göreceksin, sonu güzel bitecek…"* Sadece bu düşünce biçiminden bile, Sara'nın televizyon sebebiyle gerçek dünyadan nasıl uzaklaştığını, televizyon bağımlılığının, onu nasıl sanal bir alemin sahte kraliçesi haline getirdiğini ve nasıl manipüle ettiğini görmekteyiz. Nitekim ekranda görülen şiddet, sadece temel anlamıyla şiddet olmayabilir. Hikayeler sunan bir aracın en önemli anlatım öğesi olarak, toplumsal rolleri ve toplumda işleyen korku mekanizmasını da düzenleyebilmektedirler (Gerbner, 2006:47). Dahası bağımlılığın oluşumunda temel araç olarak yer alabilmekte ve bireyin sosyalleşme alanlarını daraltabilmektedir.

Değer Yitimi ve Özgürlük Kaybı

Sara'nın oğlu Harry ise teknolojinin değil, kokain ve eroinin uyuşturucu etkisiyle bağımlı bir haldedir. Harry'nin uyuşturucuya başlamasının nedeni, annesi Sara'nın sürekli başka bir alemde yaşaması ve yaşanması gereken acılardan kaçmayı amaçlayarak, televizyona sığınması sonucu yaşamın bütününden kopuşu ve kaçışı yer almaktadır. Ancak tek sebebin bu olduğunu düşünmek kısır bir analizdir. Modern kitle toplumunun temel araçları arasında yer alan uyuşturucu maddeler, popüler kültürün de bir parçası haline gelmiştir. Mevcudiyetlerini, uyuşarak aşırı uçlara gelip kanıtlamayı seçmiş, milyonlarca genç mevcuttur; ya da uyuşturucunun "üretmek için" şart olduğunu düşünen milyonlarca insan söz konusudur. Bu sosyal realite, filmde Marion olarak karşımıza çıkmaktadır. Marion, genç ve oldukça yetenekli bir stilist adayıdır ve uyuşturucunun etkisi altında olmadığı; yani kafası dumanlı olmadığı zamanlarda üretememekte ve yaşamdan kopmaktadır. Film'de Harry, arkadaşı Tyrone ile uyuşturucu kullanmanın bir adım daha ilerisine giderek, uyuşturucu pazarlamaya girişmektedir. Oldukça iyi giden bir satış sonucu, yüklü miktarlarda para kazanmaktadırlar. Harry ve Marion'ın tutku dolu ilişkileri, krize girmelerine mahal vermeyecek kadar uyuşturucuları ve bolca paraları vardır. Yaşam onlar için çok daha keyif verici hale gelmiştir. Sonunu göremedikleri bir bağımlılığın esiri konumundadırlar.

Düş İçin Gerçeği Satmak

Filmin bağımlılık noktasında en etkileyici karelerini, aktörlerin gelecek yaşamları için bağımlı oldukları nesnelerin farkına varamamalarını içeren bölümler sergilemektedir. Nitekim aktörlerden Sara, bambaşka bir heyecan içinde yer almakta ve sürekli takip ettiği bir televizyon programından, seyirci olarak katılması için teklif geldikten sonra farklı bir dünyanın düşleyicisi konumuna geçmektedir. Oğlu Harry'nin mezuniyetinde giydiği "*kırmızı elbisesi* ve *altın rengi ayakkabılarını"* bulundukları yerden çıkarmak için çoğu zaman elbise dolabını seyretmektedir. Ancak temel sorunsal Sara'nın geçen yıllar içinde çok kilo almış ve elbisesine sığamaz olmasıdır. Bu noktada kendine başka bir elbise almak yerine, kırmızı elbisenin içine girebilmek için zayıflamaya karar verir. Çünkü kırmızı elbise Sara'ya sadece eski güzel görüntüsünü değil, eski mutlu günlerini de tekrar yaşatacak bir araçtır. O elbiseye girdiği gün, yaşadığı derin yalnızlık bitecektir. Bu düşle arkadaş tavsiyesi üzerine gittiği diyetisyen, Sara'ya onu tok tutması için, günde dört sefer kullanılacak, rengarenk haplar silsilesi verir. Bu hapları kullanmaya başlayan Sara, hem bedenen, hem de ruhen zayıflamaya başlar ve kendini kontrol edemez bir duruma gelir.

Ailemden Tek İstediğim Para Değil

Diğer taraftan uyuşturucu satışından para kazanmış olan Harry, annesine yeni bir televizyon almak ister. Bunu biraz da vicdanını rahatlatmak adına yapar. Çünkü uyuşturucuya ayıracak para bulamadığında, imdadına hep annesinin emektar televizyonu koşmuştur. Sara ise oğlunu bu davranışından vazgeçirmek üzere çareyi televizyonu zincirlemekte bulmuş, oğluna bunun hırsızlara karşı bir önlem olduğunu söylemiş, ama zincire bile aldırmayan Harry, televizyonu satmanın yolunu herhangi bir durumda hep başarmıştır. Harry'nin satıp durduğu televizyonu Sara'nın geri almasıyla sürüp giden bu alışveriş, en sonunda Harry'nin annesine yeni bir televizyon almasıyla son bulmuş görünür. Zira Harry annesinden "*sersemlikleri için özür dilemiş"* ve annesine televizyon satın alarak vicdanını rahatlatacağını düşünmüştür.

Bu düşünceden hareketle Harry annesini ziyarete gider ve bu esnada onun sıra dışı davranışlar sergilediğini görür. Hiç durmadan dişlerini gıcırdatan ve bulunduğu yerde bir türlü sabit duramayan annesine, *"Sen uyuşturucu mu kullanıyorsun?"* diye sorar. Sara'nın yanıtı oldukça basit ve oldukça meşrudur: *"Hayır, sadece doktorun verdiği bazı ilaçları kullanıyorum, zayıflamak için."* Harry, bu ilaçları kullanmaması gerektiğini söyler annesine ve niçin zayıflamak istediğini sorar. Sara bunun üzerine oğluna heyecanla, katılacağı televizyon programını ve giyeceği kırmızı elbiseyi anlatır. Harry bu duruma şaşırarak, *"Televizyona çıkmak neden bu kadar önemli?"* diye sorar. Oysa ki bu soru Harry' ye *"uyuşturucuyu neden bu kadar çok seviyorsun?"* demekten farksızdır. Sara Harry'nin sorusuna şu şekilde cevap verir: *"Milyonlarca kişi beni görecek ve benden hoşlanacak. Onlara senden bahsedeceğim ve babandan. Bize nasıl iyi davrandığından. Hatırlıyor musun? Bu sabahları kalkmak için, kırmızı elbiseyi giymek, gülümsemek ve zayıflamak için iyi bir sebep. Elimde ne var ki… Yalnızım ve yaşlanıyorum. Kimsenin bana ihtiyacı yok. Kırmızı elbiseyi, seni ve babanı düşünmekten hoşlanıyorum…"*

Sara için kırmızı elbise, idealize ettiği benliğinin bir görünümü, olmak istediği kişinin yansımasıdır. Tek arzusu vardır; kırmızı elbisesi ve altın rengi ayakkabılarını giyerek, varlığını dünyaya haykırmak ve daha da ötesinde başarılı ve yakışıklı oğlunun, kendiyle gurur duymasını sağlamak. Ama gerçekler, Sara'nın masum düşünceleri gibi "sorunsuz" değildir. Son, iyi ve güzele doğru gitmemektedir. Sara, kullandığı ilaçların etkisiyle çıldırır ve kendisini kırmızı elbisesi ve altın rengi ayakkabılarıyla sokağa atar. İstediği olmuştur. Kırmızı elbisenin içindedir. Ama idealize ettiği kadın değildir artık, çıldırmış bir kadın olarak kendini tedavi merkezinde bulur.

Eşya İnsan İlişkisinin Eleştirisi

Harry ile Marion ise, paralarının tükenmesi ve uyuşturucu piyasasının tıkanması sebebiyle, sonun başlangıcındadırlar. Krize girmeye ve kavga etmeye başlamışlardır. Marion, uyuşturucu alacak parayı sağlayabilmek için bir başkasıyla birlikte olur. Sevgilisinin ne yaptığını bilen Harry, hem uyuşturucu krizlerinin, hem de sevdiği kadını başkasıyla paylaşmak zorunda kalmanın verdiği çaresizlikle, "eylemsizlik" içindedir. Bu noktada Marion'la çektirdikleri bir resmin arkasına, uyuşturucu piyasasının liderinin telefon numarasını yazar ve Marion'a dönüp, *"Malı istiyorsan, git kendini becert!..."* diyerek, dönüp gider. Arkadaşı Tyrone ile beraber bir arabaya atlayıp, uyuşturucu bulmak üzere yola koyulurlar. Yalnız ve çaresiz kalan Marion, siyahi[*] uyuşturucu piyasası liderinin seks oyuncağı olmuştur. Yolda kolundaki iltihaplı yara yüzünden fenalaşan Harry, Tyrone'ın yardımıyla hastaneye gider. Hastanede polise yakalanıp, nezarethaneye kapatılırlar. Orada daha da fenalaşan Harry, yeniden hastaneye gitmeden önce, Marion'u arar. Evden, siyahi liderin düzenlediği seks partisine gitmek için hazırlanan Marion, Harry'ye *"Eve ne zaman dönüyorsun? Bu akşam gelebilir*

[*] Uyuşturucu piyasasındaki satıcı ve alıcılar arasındaki sosyal ilişkinin etnik dağılım üzerinden analizi için bkz. (Lalander, 2008:65-85).

misin?..." diye sorar. Harry, *"Evet, gelebilirim…"*diye soruyu yanıtlar. Ancak bunun mümkün olmadığının her ikisi de farkındadır. Harry, gözyaşları içinde, Marion'dan özür diler, belki onu yalnız bıraktığı için, belki bile bile başkalarıyla birlikte olmasına meydan verdiği için, belki de malı, ona kendisi bulamadığı için ve Marion' da ağlayarak Harry'yi dinler. Bize bir doktor lazım haykırışı acı bir biçimde kendini duyurur. Ancak iş işten geçmiştir ve Harry ameliyat masasındayken, annesi bir hastane odasında sinir krizleri geçirmekte, Marion ise bir seks partisinde, insanları eğlendirmektedir. Harry kendine geldiğinde, artık sol kolu, hayalleri, sevdiği kadın ve annesi ondan çok uzaktadır. Onlar için görülen day- deram' ler ne yazık ki sadece birer day – dream' den ibarettir, gerçek çok uzaktır.

Sonuç

Bireylerin, temel varoluşsal çabası ve problemi olan kendini gerçekleştirme ve bir fark yaratma ya da kendi rengini ortaya koyma uğraşısı bazı durumlarda bir şeylere bağımlı olmayı da beraberinde getirebilmektedir. Düşünmelerine ve üretmelerine gerek kalmayan sistemler içinde bireyler, mevcudiyetlerini nasıl kanıtlayacaklarını bilememekte, dipsiz bir mutsuzluk yaşamaktadırlar. Bir şeylere bağımlılık ve bu bağımlılığın verdiği uyuşmuşluk, günümüz düşüncesinin kısır olmasına neden olan en büyük etkenler arasındadır. Bu sürekli eylemsizlik hali, insanları düşünce ve yaratıcılıktan alıkoymakta, gücü elinde bulunduranların, manipülasyonlarına karşı zayıf düşürebilmektedir. Zira özgür düşüncenin, çeşitli mekanizmalar sebebiyle "hissettirilmeden" engellendiği bir ortamda, etken konumda bulunanlar, edilgenlerin yerine her şeyi düşüneceklerdir. Bunun da dışında Baudrillard'ın "simulakrum" unda yer aldığı üzere yaşam, kopya olan herhangi bir şeyin kopyası olabilmektedir.

İnsan-bağımlılık ve özgürlük ilişkisi bağlamında dikkati çekici nokta bireylerin girmiş oldukları girdabın farkına varamamalarıdır. Bununda ötesinde sosyal çevrenin ve özellikle ailenin konumu ve üstlendiği rol belirleyici faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim Marrion'ın Harry'e yönelttiği *"Aileni çok seviyor musun?* sorusuna verdiği "*Galiba öyle"* cevabı analizi ve eleştiriyi kaçınılmaz kılmaktadır. Bu çerçevede insanın kendini neden uyuşturmak istediği sorusu tartışılmaya devam edecek görünmektedir. Ancak bağımlılığın insan özgürlüğüne yönelmiş en büyük tehdit olduğu rahatlıkla söylenebilir. Nitekim filmin son karelerinde dört aktörün de cenin pozisyonunda bağımlısı oldukları eşyalara sarılmaları onların çaresizliğini gösterme bağlamında önemlidir.

Son söz olarak, günümüzde iletişim ve hizmetler sektörü modern toplumun en önemli iki öğesini oluşturmaktadır. Artık çoğu kavram iletişim aygıtları ve televizyonlardan akmakta, insanlar teknolojinin onlara sağladığı bu rahatlık sayesinde herhangi bir sorunu derinlemesine düşünemeyebilmektedir. İletişimi sağlamak adına yaratılan cansız kitle iletişim araçları, kendilerine yüklenen işlevden, yani aracı olma konumundan çıkıp "bağımsız bir kendilik" haline gelmiştir. Birey ise bu durumu çaresizlik içinde izlemektedir, her şeyin farkındadır fakat rahatlığından da taviz vermek istememektedir. Diğer bir tanımla bireyin yaşadığı evren, aslında simülasyon evrenini oluşturmaktadır. Her şey görüntülerden ibarettir ve cansızdır. Baudrillard'ın simulakrum'u Requiem For A Dream –Bir Rüya İçin Ağıt- ile birlikte adeta vücuda gelmiş, canlanmış ve görüntülerin ötesine geçmiştir.

Kaynakça

Baudrillard, Jean (2005), "Kurgusal Dünyanın Gölgesinde Bir Unutkan", Çev.Zuhal Öker, Kadife Karanlık (içinde), Su yayınları, İstanbul.

Bilgin, Nuri (2000), İçerik Analizi, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir.

Bilgin, Nuri (2006), Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar, Siyasal Kitabevi, Ankara.

Dijk, Teun Van (2003), Söylem ve İdeoloji: Mitoloji, Din, İdeoloji, Haz. Barış Çoban, Zeynep Özarslan, Su Yayınları, İstanbul.

Dolan, Sara L. ve diğerleri (2008), Self-Efficacy for Cocaine Abstinence: Pretreatment Correlates and Relationship to Outcomes, Addictive Behaviors, May, Vol.33, Issue 5, p.675-688.

Gerbner, George (2006), Kadife Karanlık II, Ayna Şövalyeleri, Haz. Gül Batuş ve diğerleri, Su Yayınları, İstanbul.

Göka, ve diğerleri, (1996). Önce Söz Vardı, Yorumsamacılık Üzerine Bir Deneme, Vadi Yayınları, Ankara.

Held, David (2006), Horkheimer'in Eleştirel Kuram Çözümlemesi: Epistemoloji ve Yöntem, Frankfurt Okulu, Frankfurt Okulu (içinde) H.Emre Bağce, (Ed.), Doğu Batı Yayınları, İstanbul.

Kasatura, İlkay (1998), Gençlik ve Bağımlılık, Evrim Yayınevi, İstanbul.

Köknel, Özcan (1998), Bağımlılık, Alkol ve Madde Bağımlılığı, Altın Kitaplar, İstanbul.

Lalander, Philip (2008), "The Role of Ethnicity in a Local Drug Dealer Network" Journal of Scandinavian Studies in Criminology&Crime Prevention; 2008, Vol.9, Issue 1, p. 65-84.

Marcuse, Herbert, (1990), Tek Boyutlu İnsan, İleri İşleyiş Toplumunun İdeolojisi Üzerine İncelemeler, Çev. Aziz Yardımlı**,** İdea Yayınları, İstanbul.

Mills, Wright (2000), "Toplumbilimsel Düşün", Der Yayınları, İstanbul.

Swingewood, Alan (1996), Kitle Kültürü Efsanesi, Çev., Aykut Kansu, Bilim ve Sanat, Ankara.

Özet: Gençlik dönemi, kimliğin şekillenmeye başladığı ve yoğun olarak gencin "kendini tanıma" ve kim olduğu üzerine düşündüğü bir dönemdir. Bu dönemde aile, toplumsal ortam ve çevreyle kurulan ilişkiler önemli rol oynar. Özellikle kurulan ilişkilerin niteliği, iletişim biçimi ve hedeflenen amaçlar genç kimliğinin oluşmasına katkıda bulunur. Yaşanan bu süreç içerisinde bağımlılık bir 'değer" ya da 'çaresizlik' sonucu genç kimliği üzerinde kendini hissettirebilir. Bu çalışmada, genç ve genç kimliğinin uyuşturucu madde bağımlılığı karşısındaki durumunun sosyolojik analizi yapılmaya çalışılacaktır. Bir Rüya İçin Ağıt Filmi'nin içerik analizi, çalışmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Filmden alınan kareler aracılığıyla genç ve madde bağımlığı ilişkisi "kullanan ve kullanılan" bağlamında tartışılacaktır.
Anahtar Kelimeler: Madde Bağımlılığı, Genç Kimliği, Değer Yitimi, Yabancılaşma, Çarpık İletişim, Beklenti.